

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 32/2001 vp

Hallituksen esitys vuoden 2001 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys vuoden 2001 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 177/2001 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä lokakuuta 2001 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2001 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 177/2001 vp).

Lisäksi eduskunta on 13 päivänä marraskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2001 toisen lisätalousarvion (HE 177/2001 vp) täydentämisestä (HE 204/2001 vp).

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa esityksistä yhteisen mietinnön.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä eduskunnan 15 päivänä marraskuuta 2001 lähettämät lisätalousarvioaloitteet

— LTA 71/2001 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kotimaisen ruuti- ja ampumarviketeollisuuden tuotannon ylläpitämiseen (27.10.16)

— LTA 72/2001 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hal-

lintomenoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (27.30.22)

— LTA 73/2001 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Ahvenanmaan maakunnan tasoitusmaksuun ehdotetun määrärahan vähentäminen (28.39.30)

— LTA 74/2001 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen tieverkoston kehittämiseen Tampereen läntisen ohitustien Lakalaiva—Ylöjärvi rakennustöiden aloittamiseksi (31.24.79)

— LTA 75/2001 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Toimialakohtaisen yritysten kansainvälistymiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (32.50.40)

— LTA 76/2001 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kunnille sosiaali- ja terveystalouden perustamiskustannuksiin (33.32.31)

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti valtiovarainvaliokunnan kaikissa jaostoissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että koska eduskunnan hyväksymä kolmas lisätalousarvio on muutettu toiseksi lisätalousarvioksi ja sitä sovelletaan 8 päivästä marraskuuta 2001 lukien, tulee nyt käsiteltävänä oleva toinen lisätalousarvio sekä täydentävä lisätalousarvio muuttaa kolmanneksi lisätalousarvioksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha 3 v)

Eduskunta edellytti kuluvan vuoden ensimmäisestä lisätalousarvioesityksestä antamassaan mietinnössä VaVM 10/2001 vp, että hallitus esittää pikaisesti tarvittavat lisämäärärahat kotimaisen ruuti- ja ampumatarviketeollisuuden tuotannon jatkamiseksi ja pitkäjännteiseksi kehittämiseksi. Hallitus on tässä lisätalousarvioesityksessä ehdottanut 100 miljoonan markan lisäystä käytettäväksi em. tarkoitukseen.

Edellä todetussa mietinnössään valtiovarainvaliokunta korosti, että kotimaisessa ruuti- ja ampumatarviketeollisuudessa on kyse pitkäjännteisestä toiminnasta, joka perustuu monivuotiseen tutkimus- ja kehitystyöhön. Pitkäjännteisyys edellyttää sekä ruudin että raskaiden ampumatarvikkeiden osalta tasaista, vuosittaista ti-

lauskuormaa. Tätä ei voida turvata lisäbudjetteihin perustuvilla puolustusvoimien hankintamäärärahoilla, jotka vuodesta toiseen toistuvina aiheuttavat teollisuudessa jatkuvaa epävarmuutta. Tämä epävarmuus on jo johtanut henkilöstön vähentämiseen.

Eduskuntakäsittelyssä olevassa puolustuspoliittisessa selonteossa VNS 2/2001 vp on todettu, että kaikissa tapauksissa tulevaisuudessa tarvitaan ruuti- ja ammustuotannon sekä eri tuotantomenetelmien osaamista kotimaassa. Tätä voidaan ylläpitää esimerkiksi teollisuuden, tutkimuslaitosten ja puolustushallinnon yhteisesti ylläpitämissä osaamiskeskuksissa.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että ehdotettu lisäys riittää turvaamaan ruuti- ja ammustuotannon jatkumisen lyhyellä aikavälillä. Tämän ohella tarvitaan selkeää pitkän tähtäyksen näkemystä siitä, miten tätä teollisuudenalaa aiotaan kehittää Suomessa. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii pitkän tähtäyksen kehittämissuunnitelman ruuti- ja ammustarviketuotannon turvaamiseksi Suomessa.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot (Luvut 29.88, 90, 98 ja 99)

Hallituksen esityksessä lukuryhmäperustelujen selvitysosassa todetaan, että veikkauksen tuloutusarviota on jouduttu alentamaan 103 miljoonalla markalla. Kuitenkin lisätalousarvioehdotuksessa ehdotetaan veikkausvoittovaroista rahoitettavia määrärahoja alennettavaksi vain 53 miljoonalla markalla. Tarkoitus on, että tarvit-

taessa käytetään aiempina vuosina kertyneitä ns. säästövaroja. Valiokunta katsoo, että nyt ehdotettu menettely on poikkeuksellinen ja soveltuu käytettäväksi erityisen huonosti sen vuoksi, että kun säästövaroista joudutaan ottamaan puuttuvaksi arvioitu 50 miljoonaa markkaa, ei säästövaroja sen jälkeen enää ole.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen

Hallitus ehdottaa lukuperusteluissa, että valtioneuvosto saa hyväksyä toimenpiteitä, joiden seurauksena valtio voi luopua kokonaan omistuksestaan Avena Oy:ssä. Valtion omistusosuus Avena Oy:ssä on tällä hetkellä 100 %. Eduskunta antoi vuoden 2000 talousarviossa suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto saa hyväksyä omistusjärjestelyjä, joiden seurauksena luovutaan valtion määräysvallasta Avena Oy:ssä kuitenkin yhden kolmasosan määrävähemmistöosa säilyttäen. Hallitus on katsonut, että omistusjärjestelyn toteuttamiselle tulisi olla nykyistä enemmän vaihtoehtoja.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että hallituksen esitys täysimääräisten yksityistämisvaltuuksien myöntämiseksi Avena Oy:n osalta on perusteltu ja johdonmukainen jatke harjoitetulle omistajapolitiikalle. Täyttä yksityistämisvaltuutta ei ole välttämättä järkevää käyttää, mutta valtuuden olemassaolo parantaa etenemismahdollisuuksia Avena Oy:n yksityistämisessä.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Avena Oy:n viime vuosina teettämässä ulkopuolisissa asiantuntijaselvityksissä on päädytty suosittamaan omistajalle edullisimpana Avenan yksityistämistä yhtenä kokonaisuutena. Valiokunta pitää selvänä, että huoltovarmuusnäkökohtien merkitys tulee säilymään suurena niin leipäviljan kuin siemenviljankin osalta, jolloin erityi-

sesti Avena Siilot Oy:llä on tärkeä rooli. Valiokunta pitää erityisesti huoltovarmuuden näkökulmasta tärkeänä, että Avena Oy säilyy kotimaisessa omistuksessa myös mahdollisen myynnin jälkeen.

Valtiovarainvaliokunta korostaa henkilöstön aseman turvaamista mahdollisissa uusissa omistusjärjestelyissä. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että Avena Oy:n henkilöstön asema turvataan tulevissa omistusjärjestelyissä.

TULOARVIOT

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

01. EU:n maatalouden ohjauksen ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot

Suomen EU-jäsenyyden alkamisesta lähtien vuoteen 1999 asti EU:lta saatavia CAP-tukia vastaavat EU:n rahoitusosuudet on nyt budjetoitu valtion talousarviossa ja merkitty tilinpäätöksessä sen vuoden tuloksi, jona ne on maksettu valtion kassasta viljelijöille. Tämä on edellyttänyt, että komissio on tehnyt ns. maksupäätöksen asianomaisen budjettivuoden aikana, jolloin saamatta olevista CAP-tukia vastaavista EU:n rahoitusosuuksista on voitu vuodenvaihteessa tehdä tulorästi ja merkitä ne tilinpäätöksessä budjettivuoden tuloiksi. Tuet on maksettu viljelijöille näinä vuosina kunkin budjettivuoden marraskuussa, minkä jälkeen Suomi on tehnyt komissiolle kuukausi-ilmoituksen. Tämän kuukausi-ilmoituksen perusteella komission rahoituskomitea on tehnyt maksupäätöksen joulukuussa ja EU:n rahoitusosuudet ovat tuloutuneet Suomeen seuraavan vuoden tammikuussa.

Poikkeuksen edellä todetusta käytännöstä muodosti vuosi 2000, jolloin maksatus viljelijöille viivästyi ja tapahtui vasta joulukuussa 2000. Syynä maksatuksen viivästymiseen olivat valiokunnan saaman selvityksen mukaan tietojärjestelmän versioihin liittyvät muutokset. Tällöin komission maksupäätös puolestaan siirtyi kuluvan vuoden tammikuulle. Tämä aiheutti sen, että EU:lta saatavia CAP-tukia vastaavia EU:n rahoitusosuuksia ei voitu kohdentaa budjettivuodelle 2000, vaan vasta vuodelle 2001. Vuoden 2001 talousarviossa tämän vuoden tuloiksi merkittiin vain vuoden 2000 CAP-tukia vastaavat EU:n rahoitusosuudet. Lähtökohtana oli, että myös vuoden 2001 tukien maksatus viivästyy, jolloin tämän vuoden EU:n rahoitusosuudet kohdentuisivat vuodelle 2002.

Saadun selvityksen mukaan toisen lisätalousarvioesityksen HE 177/2001 vp eduskunnalle antamisen jälkeen selvisi, että tukien maksatuksesta voidaan palata normaaliin maksatusaikaan. Näin CAP-tukia vastaavat vuoden 2001 EU:n rahoitusosuudet (1 729 000 000 mk) tulisi lisätä vuoden 2001 toiseen lisätalousarvioesityksen tulomomentille 12.30.01. Hallitus ehdotti tällaista lisäystä antaessaan eduskunnalle esityksen HE 204/2001 vp vuoden 2001 toisen lisätalousarvioesityksen täydentämisestä.

Vuodelle 2001 kohdentuvat em. muutoksen jälkeen sekä vuoden 2000 että vuoden 2001 CAP-tukia vastaavat EU:n rahoitusosuudet. Valiokunta ei näe huomautettavaa tässä järjestelyssä.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksen ja sitä täydentävän esityksen mukaan ehdotetaan tuloihin nyt yhteensä 5 935 233 000 markan vähennystä ja menoihin ilman valtionvelan vähentämistä 1 520 000 markan lisäystä sekä valtionvelan vähentämiseen 5 933 500 000 markan vähennystä.

Nyt ehdotettujen ja aiemmin hyväksytyjen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tulot ja menot varsinainen talousarvio huomioon ottaen seuraavat:

- tulot 217 782 164 000 markkaa
- menot 203 944 511 000 markkaa (ilman valtionvelan vähentämistä)
- valtionvelan vähentäminen 13 837 550 000 markkaa.

Tällä lisätalousarviolla sekä täydentävällä lisätalousarviolla muutettu talousarvion taulukko olisi siten 103 000 markkaa ylijäämäinen.

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esitysten perusteluihin yhtyen valtiovainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2001 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään,

että lisätalousarvion nimike muutetaan kolmanneksi lisätalousarvioksi,

että hyväksytään kaksi lausumaa,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 71—76/2001 vp hylätään,

että lisätalousarviota sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 2001 alkaen.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Anni Sinnemäki /vihr
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Sakari Smeds /kd
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk (osittain)	Irja Tulonen /kok
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
	Matti Huutola /vas (osittain)	Kari Uotila /vas (osittain)
	Timo Ihamäki /kok	Jukka Vihriälä /kesk
	Seppo Kääriäinen /kesk	vjäs. Liisa Hyssälä /kesk
	Reijo Laitinen /sd (osittain)	Ulla Juurola /sd (osittain)
	Markku Laukkanen /kesk	Kari Kantalainen /kok
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Mikko Kuoppa /vas (osittain)
	Tuija Nurmi /kok	Pirkko Peltomo /sd (osittain)
	Virpa Puisto /sd	Iivo Polvi /vas (osittain)
	Ola Rosendahl /r	Anu Vehviläinen /kesk (osittain)
	Matti Saarinen /sd (osittain)	

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Arvo J. Kämppi,
valiokuntakäsittelyssä
valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja,
jaostokäsittelyssä

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila,
jaostokäsittelyssä
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen,
jaostokäsittelyssä